

Undersøgelsens empiriske grundlag

Undersøgelsen har et mixed methods design bestående af to større undersøgelser. Der er indledt med en spørgeskemaundersøgelse om elevers engagement i 7. klasse. Her deltog 1295 elever fra 59 klasser fra 15 kommuner.

Ud fra de kvantitative resultater blev tre højt engagerede klasser udvalgt til de kvalitative undersøgelser, der involverede 62 elever og tre lærerteams. Til denne undersøgelse udarbejdes forskellige metodiske tilgange til samtale med og mellem elever. Derudover anvendtes fokusgruppe-interview ifm. lærerinterview.

Om Hilde Ulvseth

Hilde Ulvseth er Adjunkt ved Københavns Professionshøjskole. Hun har skrevet sin ph.d.-afhandling ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet, hvor hun har indgået i forskningsprogrammet: Inklusion og eksklusion – i samfund, institutioner og pædagogisk praksis. Hendes forskningsmæssige fokus er på elevers engagement, elevperspektiver og arbejdet med inkluderende og (elev)involverende praksis.

Tid og sted for forsvaret

Fredag d. 21. februar 2020, kl. 13-16.
Lokale D174 på DPU, Aarhus Universitet, Tuborgvej 164,
2400 København NV.

Kontakt

Hilde Ulvseth
E-mail: hiuv@kp.dk
Tlf. 26779177

ENGAGERENDE UNDERVISNING – SET I ET ELEVPERSPEKTIV

Ph.d.-afhandling af Hilde Ulvseth

AARHUS UNIVERSITET

ENGAGERENDE UNDERVISNING – SET I ET ELEVPERSPEKTIV

Opsummering af hovedpointer fra ph.d.-afhandlingen ”Engagerende undervisning – set i et elevperspektiv” af Hilde Ulvseth, Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet. Afhandlingen undersøger elevers engagement og elevers perspektiver på engagerende undervisning gennem et mixed methods design. Der bidrages derudover med en genbeskrivelse af engagementsbegrebet samt med en nuancering af forståelsen af forholdet mellem engagement og deltagelse.

Eleverne er overvejende engageret, men alligevel oplever flere sig ikke lyttet til eller involveret

De kvantitative analyser viser, at elever i 7. klasse er overvejende engageret. Der er alligevel en stor del elever, der giver udtryk for at lærer/elev-forholdet kan være udfordrende. Det fx at føle sig lyttet til og inddraget i beslutninger om undervisningen er centrale faktorer for elevers engagement, og dette giver en betydelig andel elever udtryk for at mangle.

Engagerende undervisning gennem ordentlighed og variation

Resultaterne peger på, at engagerende undervisning, set fra et elevperspektiv, er kendetegnet ved, at eleverne mødes af en vis ordentlighed i undervisningen. Når eleverne italesætter ordentlighed, har det både en undervisningsmæssig og en mere personlig dimension. Eleverne finder det betydningsfuldt, at undervisningen er varieret, velorganiseret og tilpasset fagligt. Derudover fremhæver eleverne også oplevelsen af at blive mødt med gensidig respekt, interesse og tillid.

Deltagelse som udtryk for engagement eller ansvar

Resultaterne har givet anledning til at nuancere forholdet mellem engagement og deltagelse. Deltagelse kan ses som en indikator for engagement, men det behøver ikke være det. Eleverne giver udtryk for, at de også deltager fx af pligt og ansvar over for læreren. Den bagvedliggende årsag for elevernes deltagelse får betydning for elevernes fastholdelse eller reproduktion af deres deltagelse. Hvis elevens deltagelse er begrundet i engagement, er sandsynligheden for, at den fortsætter, større, end hvis eleven deltager af pligt og ansvar over for læreren.

Engagement i en systemteoretisk genbeskrivelse

Der arbejdes gennem afhandlingen med en genbeskrivelse af engagementsbegrebet med udgangspunkt i Niklas Luhmanns systemteori. I en systemteoretisk ramme forstås engagement som en psykisk tilstand, der kan ses indikatorer på i det sociale (gennem kommunikation). Det betyder, at engagement dannes hos den enkelte elev, men hvorvidt engagementet kan komme til udtryk i undervisningen fx gennem elevens deltagelse vil afhænge af den kontekst, eleven er en del af.

Konklusion

Afhandlingen peger på, at gennem ordentlighed og varieret undervisning vil der med stor sandsynlighed være mulighed for, at en stor del elever i en klasse oplever at være engagerede og deltagende i undervisningen. Ordentlighed og varieret undervisning er på baggrund af afhandlingens resultater de mest centrale facilitatorer for elevers engagement i folkeskolens undervisning, der får betydning for, om eleverne deltager som en indikator for engagement og i mindre grad som en indikator for følelsen af pligt og ansvar over for læreren og klassefællesskabet.

Perspektivering

Afhandlingen peger på, at en samtidighed i undersøgelserne kunne bibringe værdifuld viden, fordi der kunne inkluderes elever med forskellige engagementsniveauer. Denne undersøgelse har bl.a. af etiske årsager taget udgangspunkt i elever, der giver udtryk for et højt engagement, og det vurderes, at også elever med et lavere engagementsniveau vil kunne bidrage med værdifulde perspektiver på, hvad der virker fordrende for deres engagement og deltagelse.